

RECERCA JOVE

LA NARRATIVA ORAL: DOS
EXEMPLES DE RONDALLES
DE LA NOSTRA TRADICIÓ

Beatriz Díaz Vázquez

*Treball de recerca
Zon de Batxillerat,
tutoritzat per
Rosa Vinyals Allepuz
IES La Sénia*

En l'actualitat, la part més antiga del folklore es va perdent cada dia més, ja que la societat evoluciona, que cada cop hi ha més tecnologia i per tant, els nens no s'asseuen a la vora del foc per escoltar aquells contes i històries que contaven els iaïos (i sobretot les iaïes) per entretenir-los.

Per altra banda, la narrativa de tradició oral es manté viva, però en formes més modernes que el conte o la rondalla, com per exemple, el wellerisme, les bertranades, els acudits, llegendes urbanes... o qualsevol altra forma de folklore que la societat d'avui en dia pot adoptar segons va evolucionant.

El folklore és un àmbit que ja ha estat estudiat de manera rigorosa per filòlegs, lingüístics... que s'han encarregat de distribuir aquestes formes de folklore en gèneres etnopoètics, i també catalogar molts textos en diferents llibres i diferents versions dels mateixos textos.¹

En aquest treball he recollit una quantitat de material, primer per fer constar que aquest folklore encara es viu, i després per mostrar i analitzar aquesta recerca segons les bases ja establertes pels folkloristes. Repassarem primer els principals conceptes teòrics que trobem en aquest àmbit de la narrativa de tradició oral.

FOLKLORE I ETNOPOÈTICA²

El folklore

El folklore és probablement tan antic com la humanitat, encara que el terme que fem servir per designar una part de la cultura i del saber de la gent és d'origen recent i tenim la seva data de creació documentada. El primer a utilitzar el mot *folklore* va ser l'historiador William J. Thoms, que proposava utilitzar aquest nou terme (compost a partir dels mots saxons *folk* i *lore*) de manera que el seu significat etimològic del *saber del poble* serviria per substituir les denominacions *antiguitats populars* i *literatura popular*, paraules que s'havien fet servir fins aleshores per designar "les maneres, els costums, les pràctiques, les supersticions, les balades, els proverbis, etc dels temps passats".

El folklore aplega quatre àmbits d'interès: la literatura oral, la cultura material (tècniques, habilitats i receptes), els costums populars i les interpretacions artístiques populars (música, dansa i teatre).

Text, textura i context

El folklore és un acte comunicatiu; per això cal analitzar-ne tost els elements necessaris. El folklorista americà Alan Dundes va considerar que en l'estudi del folklore s'han de tenir en compte tres nivells d'anàlisi: el **text**, la **textura** i el **context**.

El **text** és el contingut del missatge, és la substància lingüística de

1 Un exemple d'aquest llibre és: ORIOL, Carme; PUJOL, Josep M.: *Índex tipològic de la rondalla catalana*. Un llibre de gran format on es recullen moltes de les rondalles catalanes en les seves diferents versions.

2 Aquests conceptes estan resumits del llibre: ORIOL i CARAZO, Carme: *Introducció a l'etnopoètica*. Barcelona: Cossetània edicions, col·lecció Antines 03, maig del 2002.

El folklore és probablement tan antic com la humanitat, encara que el terme que fem servir per designar una part de la cultura i del saber de la gent és d'origen recent i tenim la seva data de creació documentada

l'acte comunicatiu. El text és l'argument de la narració, explicat seguint l'ordre natural dels fets, l'ordre causal temporal.

La **textura** és l'aspecte formal de l'actualització del missatge. Presenta el mateix contingut que el text, però l'ordre dels esdeveniments pot tenir distorsions, de manera que alguns episodis poden ser avançats o retardats en funció de la construcció que en realitza el narrador. La textura té a veure amb l'estructura del missatge etnopoètic i amb les seves característiques lèxiques, estilístiques i prosòdiques. Són aspectes propis de la textura: la rima (en les proverbis), la mètrica (en les cançons) i l'estil (en la narrativa en prosa).

El **context** fa referència a la situació específica en la qual té lloc una determinada actuació folklòrica. Per exemple, el temps, el lloc, les característiques del narrador i de l'auditori (edat, sexe, religió...) i les referències culturals són aspectes contextuals.

Les funcions del folklore

El folklore serveix per reaccionar contra les normes que imposa una cultura, però també per validar-la. Per una banda, el folklore té una *funció educativa*, el seu valor és formatiu perquè s'ocupa d'inculcar els costums i els estàndards ètics de la societat als més joves. Però, per altra banda, el folklore té una *funció projectiva o crítica*, és a dir, permet que la gent expresse d'una manera indirecta la seva reacció contra aquells aspectes de la cultura que no li resulten prou satisfactoris.

Per això, s'ha dit que el folklore és aquella part "no oficial" i "no institucional" d'una cultura que permet transmetre els coneixements, els valors, les actituds, els sentiments i les creences que la gent té al marge de l'acció del poder o de les institucions vigents.

L'ETNOPOÈTICA

L'etnopoètica és aquella branca del folklore que s'ocupa de l'estudi de les manifestacions artístiques de base verbal. Per tant, l'etnopoètica requereix la participació d'uns executants per comunicar de forma artística uns determinats missatges i, a més, introduir variacions en cadascun dels elements que intervenen en l'acte etnopoètic.

L'estil oral. Les lleis de l'etnopoètica

Molts folkloristes han estudiat l'art verbal, i un d'ells, Olrik, va formular algunes lleis de la narrativa oral:

1) *Llei d'obertura i de tancament del relat*. Una narració té una introducció pausada i, un cop s'ha arribat al desenllaç, la narració s'allarga una mica per assolir novament una situació de calma.

2) *Llei de la repetició*. En la narrativa oral s'usa per fer reflectir la intensitat d'una acció, per destacar un atribut d'un personatge, o bé per expressar la lentitud en el pas del temps.

3) *Llei de tres*. El número tres és el més utilitzat per indicar, d'una manera abstracta, la durada, la dimensió o la qualitat màxima.

4) *Llei de dos en escena*. El nombre màxim de personatges que poden aparèixer simultàniament en escena és de dos. Si n'hi apareixen més, exerceixen un mateix rol narratiu.

5) *Llei del contrast*. Els relats orals són sempre polaritzats. Els personatges que hi apareixen tenen característiques contraposades: dèbil/fort, bo/dolent, ric/pobre, intel·ligent/beneit...

6) *Llei dels bessons*. Si dos personatges omplen un mateix rol narratiu, generalment és perquè són dèbils o febles.

7) *Llei de la importància de la posició inicial o final*. Quan intervenen diversos personatges en un relat oral, primer apareixen els que són més importants des del punt de vista social, mentre que el personatge per qui el

El folklore serveix per reaccionar contra les normes que imposa una cultura, però també per validar-la

relat mostra més simpatia ocupa la posició final.

A part d'aquestes lleis, Olrik va destacar dues característiques pròpies de la narrativa oral: la primera és la caracterització simple que tenen els personatges, ja que només s'esmenten aquelles qualitats que afecten al relat i, la segona és la simplicitat argumental del relat.

LES RONDALLES I ELS SEUS COMENTARIS

Per a transcriure els textos he fet servir els següents criteris de transcripció: els castellanismes estan en lletra rodona; els dialectalismes, vulgarismes i les incorreccions gramaticals pròpies de la llengua no les assenyalo en els textos; utilitzo una ortografia regularitzada.

La madejera³

Rondalla

Es tractava d'un home molt pobret, que tenia tres filles. No tenien res per minjar. Llavors la més gran va decidir anar-se'n a vendre fil, agulles, llana...per a guanyar diners per portar a casa. El pare li dia:

—No te'n vaigues, que no tornaràs.

—Sí, pare, jo vaig a guanyar diners i sí que tornaré— li responia ella.

Va passar un temps i la germana gran no tornava. Llavors la mitjana va dir:

—Pare, ara me n' aniré jo, a vore si la trobo.

—No te'n vaigues, que no tornaràs més— li repetia el pare.

Van passar mesos i mesos i cap de les dos tornava. Llavors la minuda va pensar:

—Ara me n'aniré jo a buscar-les.

—Ai no! Tu sí que no te'n pots anar perquè no tornaràs i me quedaré tot sol.

Però no la va poder convèncer i va marxar agafant tot el que havia trobat i posant-lo a una cistella va anar a voltar pels pobles i cantava:

—La madejera! La madejera! Quién me compra algodón?

Va arribar a un poble on hi havia un castell, i allí va tornar a cantar. I de sobte sent una veu de dalt del castell que dia:

—Madejera, sube, sube!

Entra, arriba dalt i es troba a les dos germanes i exclama:

—Però, què hi feu aquí?

—Ai, desgraciada! Ara sí que l'hem feta bona, ja som les tres i d'aquí no podem sortir!

—Com que no es pot sortir?

—Sí, perquè aquí hi ha una taula parada que no li fa falta res: hi ha carn de totes les maneres, dolços de tot tipus... està tota plena de manjars. I esta taula no mos dixa sortir, a més ja veràs quina temor que mos faran passar esta nit.

Arriba la nit i les germanes s'agafen a ella i se sent una veu molt greu que diu:

—Salgoooo!!- Les germanes totes espantades li deien a la minuda que això es repetia cada nit. Llavors ella va dir:

—Pos jo li diré que s'urtigue.

—Ai no, no per la Mare de Déu— cridaven les germanes.

—Sí, que jo li dic que s'urtigue.

—Ai no, calla, calla no digues res.— I a la tercera vegada que va surtir la veu la minuda pega un crit i diu: — Sal!!

I llavors surt un príncep que estava encantat, que hasta que no li diguessen que sortís no podia sortir. El príncep va preguntar quina havia

La informant, afirma que li contaven de petita a n'ella i a la seva germana. Elles al anar a dormir li demanaven a la seva iaia que li contés els contes

3 Informant: Maria Mercè Querol Subirats, 43 anys, treballa en la fàbrica de pinzells; procedència: La Sénia.

segut la xica que ho havia dit. Llavors la minuda va dir: —Jo!— I el príncep es va casar amb ella. Les tres van anar a buscar el seu pare i van viure molts rics, al castell, feliçment.

Analisi i comentari

Text: Es tracta d'una rondalla d'enginy. No l'he trobat catalogada a l'ITRC. Sense saber-ho del cert, creiem que podem afirmar que tota la rondalla és un exemple de la castellanització que va viure la societat durant la dictadura franquista. El nom mateix de la rondalla prové de "madeja", en castellà, i no de "madeixa".

Textura: Es tracta d'un relat breu. I el fil argumental és prou simple.

Apareixen 5 personatges. La filla petita és el personatge principal, ja que és ella la que ocupa la major part del relat; per això segueix la llei de la importància de la posició final, perquè es guarda per a ella l'últim lloc en el relat, i serà ella la més llesta i valenta.

Els altres personatges, secundaris, són: el pare, les dos germanes i finalment el príncep que es casarà amb la protagonista. La caracterització dels personatges també és molt simple: només sabem, al final del relat, que la petita és la més llesta i la més valenta de les germanes.

Al principi del text trobem la situació, que ens dona informació com que l'home era pobre i per això les filles se'n van a guanyar diners.

I seguidament, trobem els tres diàlegs que el pare manté amb cada filla. Cada diàleg està compost per una pregunta i una resposta que es repeteixen, per això segueix també la llei de la repetició. Podem dir que segueix la llei de tancament del relat a l'última frase: les tres van anar a buscar el seu pare i van viure molts rics, al castell i feliçment. Després apareix el diàleg amb les germanes on finalment, la més petita surt guanyant per la valentia. Al final tot acaba bé encara que les germanes tenien temor.

També segueix la llei de tres, perquè són tres les filles i tres diàlegs.

Pel que fa a la llengua trobem:

- Castellanismes: *madejera*, *algodón* i *manjars*.
- Dialectalismes lèxics com: *minuda*, *pos*; i morfològics verbals com: *veràs* i *vore*, *vaigue*, *súrtigue*, *minjar*.
- Predominen els verbs de llengua: *dir*, *preguntar*, *exclamar*, *convèncer*, *repetir*, *cridar*; i els verbs d'acció: *sortir*, *marxar*, *anar*.

Context: La informant, afirma que li contaven de petita a n'ella i a la seva germana. Elles al anar a dormir li demanaven a la seva iaia que li contés els contes⁴. Sorpren el fet que la iaia de l'informant contés aquesta rondalla a les nétes pel seu contingut sexual. Però això ens dona informació per saber que els xiquets petits són molt innocents i no se n'assabenten de la meitat de les coses.

Ratapasteres⁴

Rondalla

Ratapasteres era el nom d'una xica que vivia en son pare, perquè sa mare havia mort, i el seu pare s'havia tornat a casar, i l'atra dona pos tenia dos filles i a n'ella pos, com era la seua madrastra, pos no la volia molt i li fea fer pos totes les faenes de casa: netejar el foc, los plats, planxar, i tot, i pobra sempre anava asgarrada i tota bruta i per això li van posar el nom de Ratapasteres, perquè sempre estava per la cuina i això.

Llavons un dia la madrastra li dona una budellada, que són tots los budells per a netejar-los, i li va dir:

— Ves-te'n al riu i renta'ls, però ojo de perdre'n cap. Ella se'n va

Ratapasteres era el nom d'una xica que vivia en son pare, perquè sa mare havia mort, i el seu pare s'havia tornat a casar, i l'atra dona pos tenia dos filles i a n'ella pos, com era la seua madrastra, pos no la volia molt i li fea fer pos totes les faenes de casa

4 Informant: Alicia Vericat Pla, 42 anys, mestra d'escola; procedència: Canet.

Les filles pensaven: "Ais, i que mos posarem?" I no sé cuantos, i no sé quintos. I totes a vere què se posaven. Però Ratapasteres, com que tenia que fer sempre la faena i no acabava mai, pos la xiqueta no feia cap pensament

anar al riu, renta els budells i quan ja està acabant va i en perd un. I diu:

—I ara què faré?

Llavons se'n va anar riu avall, riu avall i va trobar un home que llaurava. I li diu:

—Llaurador, bon llaurador, ha vist un budellet budellant que per l'aigua va saltant?

I el llaurador li va dir:

—Oi, filleta, pos no, jo estava aquí llaurant i no me n'hai donat compte. Mira, vés allí baix que hi ha un home a un hort i a lo millor ell s'ha fixat.

I se'n va anar més per avallet i es troba a l'home a l'hort i li diu:

—Hortelà, bon hortelà, no ha vist un budellet budellant que per l'aigua va saltant?

I l'hortelà li diu:

—Filleta, pos no, no n'hai vist cap, no me n'he donat compte però mira més avallet, hi ha una dona velleta assentada a la vora del riu.

Se'n va per avall i troba la dona i li diu:

—Vellea, bona vellea, que tinga bona bellesa, no ha vist un budellet budellant que per l'aigua va saltant?

I la vellea li diu:

—Assenta't, assenta't — i llavors li diu — espua'm, espua'm.

I ella l'espua i llavors li diu:

—Que tu què trobes?

I ella li va dir:

—Perles i diamants

I la vellea li va dir:

—Pos perles i diamants tindràs! I, mira, pren este anell que és l'anell de la virtut, i tot lo que li demanos a ell t'heu donarà— A més a més la vellea li va donar el budell. Ella l'agafa i se'n va pa casa, i quan arriba diu:

—Mare, mare que ja he tornat!— Llavors la madrastra conta tots els budells i pensa: "Hosti, no n'ha perdut ni un! Els porta tots!"

Però arriba un dia que va tindre que enviar a una de les filles a rentar la budellada i li diu:

—Pren, avui has d'anar tu a rentar els budells, però ojo de perdre'n cap, eh!

I la filla se'n va malcontenta cap al riu a rentar els budells. I rentant, rentant, alego se n'hi perd un, al cap d'un ratet se n'hi perd un atre, alego un atre, i arriba que conta els budells i casi no li'n quedaven i va pensar que la renyarien. Llavons se'n va riu avall, riu avall a vore si els troba. Llavons troba l'home que llaurava i diu:

—Home, mal home, no ha vist un budellet budellant?

—Malcriada, a tu t'apareix! Au vés, vés que jo no vull saber res de tu!

Se'n va encara més riu avall i troba un pastor i diu:

—Pastor, que se li morguen les ovelles! No ha vist un budell per l'aigua?

—T'apareix esta malcriada! Au toca que jo no me'n vull saber res de tu.

I més avallet pos va trobar la mateixa vellea i li diu:

—Vellea, mala vellea, que tingue mala vellesa. No ha vist un budellet pa aquí per l'aigua?

—Ai, filleta, filleta, assenta't aquí al meu costat i espua'm— I ella l'espua. I la vellea li pregunta:

—Què trobes?

—Xinxes i caparrots.

—Pos, xinxes i caparrots tindràs. Au vés-te'n pa casa que eres molt maleducada.

contrasta l'educació de la protagonista amb el caràcter de maleducada i malcriada d'una de les germanastres, que podem comprovar a la primera part del relat, quan totes dues perden els budells i van riu avall a preguntar

Llavors ella se'n va pa casa i crida:

—Mare, ja he arribat!

—Pos si n'has perdut la mitat! T'apareix, l'atre dia va anar Ratapasteres i no en va perdre cap, i tu els has perdut tots.— I la mare es va enfadar.

Llavors passen uns dies, i en això que un dia dematí se sent un pregó. I el pregó era per a un ball que farien al poble, que aniria tota la gent al castell del rei, i elles a més a més vivien a la vora del castell. El pregó acovidava tothom. I allò va ser ja a aquella casa lo més. Les filles pensaven: "Ais, i que mos posarem?" I no sé cuantos, i no sé quintos. I totes a vere què se posaven. Però Ratapasteres, com que tenia que fer sempre la faena i no acabava mai, pos la xiqueta no feia cap pensament. I arriba el dia del ball, i totes les germanes anaven totes ben mudades i a l'hora de anar-se'n la madrastra li mana, diu:

—Mira, vull que fregos el terra de la cuina amb sabó bo, has de llavar tota esta roba, has de planxar esta atra roba, neteja el fument i fes el dinar per demà.

Així que li va manar molta faena i Ratapasteres pos li va dir que ja ho faria.

Llavors se'n van les germanastres i la madrastra al ball i allavontes ella treu l'anell que li havia donat la velleta, i diu:

—Anelleta de la virtut, fes tota la faena que m'han manat.

I l'anelleta de la virtut, pumm, en un santiamén va fer tota la faena. I després ella li diu:

—Anelleta de la virtut, porta'm un vestit de campanes.— I l'anelleta li va portar el vestit, que feia un sorollet molt bonic. Ella se'l va posar i se'n va anar cap al ball amb aquell soroll.

Però el ball ja fea rato que havia començat; però ella com que portava el vestit que fea soroll, pos tot se va parar i tots se la van quedar mirant. I la madrastra se va quedar: "I esta xica, que guapa! I qui deu ser?". El ball va continuar, tos se van posar a ballar i ella va ballar en lo príncep. Quan va arribar l'hora de anar-se'n, ella va marxar pa casa antes que acabés lo ball.

Llavors en ser endemà, quan la madrastra i les germanastres es van despertar, li dien a Ratapasteres:

—Ahir va vindre una xica al ball que allò no s'havia vist mai al poble de lo guapa que era, portava un vestit que feia una música més guapa".— I ella dia:

—Aï, quizá sí, quizá no, quizá era yo!

I elles dien:

—Mira-la ella, vol ser aquella xica. Pos si tu no vas sortir d'aquí, que tenies un munt de faena i sempre vas tota esgarrada i bruta.

En això que clar, lo príncep tenia ganes de tornar-la a vore, aquella xica, i va pensar de fer un altre ball. Llavors tornen a pregonar un altre ball i la gent pos tota al ball. Quan arriba el dia, les germanastres i la madrastra es posen lo millor que tenien i tornen a manar-li faena a Ratapasteres.

I ella pos quan ja se n'havien anat tots trau l'anelleta de la virtut i li demana:

—Anelleta de la virtut, fes tota la faena que m'han manat. —I l'anelleta de la virtut, pumm, en un santiamén va fer tota la faena.

—I ara voldria el vestit de la lluna.— I l'anelleta li fa aparèixer un vestit que era platejat com la lluna. Ella se'l posa i se'n va al ball. Llavors igual que antes. El ball ja havia començat, però quan ella va arribar en aquella resplendor del vestit, tothom la mirava i tot es va parar.

I van vore que era la mateixa xica però més guapa que antes. Llavors el príncep ja no podia aguantar-se més i la va agafar i van ballar tota la nit. I quan va arribar l'hora d'anar-se'n ella se'n va anar. I en ser endemà, la madrastra i les filles ho tornaven a comentar, de fet era el

"om a feina urgent, recollir aquest folklore antic que s'està perdent i que caldria recuperar perquè ens manifesta les nostres costums, les nostres formes de entendre i viure, els nostres temors..."

comentari de tot el poble: "la xica aquella en lo vestit de la lluna", perquè ningú la coneixia. Elles se preguntaven d'on hauria sortit, perquè aquella xica era guapíssima. Això li explicaven a Ratapasteres i ella tornava a dir:

— Ai, quizá sí, quizá no, quizá era yo!

I la madrastra se'n burlava d'ella dient-li:

— A tu t'apareix, que vol ser ella, com si fos aquí vés a saber què! Pos qui se pensarà que és ella? No se podrà parèixer mai a aquella xica.

Mentrestant, lo príncep va dir:

— Pos jo vull saber qui és esta xica, perquè jo em vull casar en ella, i la vull, i la vull, i la vull.

Llavors clar, tornen a fer un altre ball perquè era l'única manera de vore-la i de conèixer-la. I arriba el dia del ball i lo mateix, les germanastres se'n van i la madrastra li mana faena a Ratapasteres, però esta vegada molta més, com netejar el rebost, que fes pastissos... Se'n van elles al ball, totes guapes i emperifollades. Ella trau l'anelleta i li diu:

— Anelleta de la virtut, fes tota la faena que m'han manat i pa n'esta vegada voldria lo vestit del sol.—I l'anelleta de la virtut va fer tota la faena i li va portar el vestit molt brillant, com el sol, com si fos tot de diamants brillants. Ella se'l va posar i se'n va anar al ball.

Quan ella va aparèixer al ball, se va fer com si fos de dia i la gent ja dia que no era possible una cosa així. Lo príncep només vore-la va anar a ballar en ella i aquella nit no se va separar d'ella. Llavors el príncep volia quedar-se en ella, però ella se'n donava compte de que se fea molt tard i se'n tenia que anar perquè podien arribar antes les germanastres i la madrastra que no ella.

Llavors ella li dia:

— Que jo me n'hai d'anar.

— Que no, que no, que no te'n pots anar— dia el príncep

— Que sí, que sí, que m'he n'hai d'anar— Llavors se'n va corrents i perd la sabata perquè anava molt de pressa.

El príncep que la seguia darrere, s'havia donat compte que havia perdut la sabata. En ser endemà, va fer un pregó on anunciava que provaria la sabata a totes les xiques del poble i dels voltants. Llavors anava provant, anava provant la sabata el príncep i el delegat a totes les xiques, hasta que va arribar a casa la madrastra. I piquen a la porta i elles estaven totes amanides. Llavors la més gran, espentava i espentava el peu pa vore si li entrava, però no; i l'altra, que encara tenia el peu més gran, també: a n'ella li va entrar però a l'estirar els dits la sabata es va trencar, se va petar. Llavors el príncep es va quedar tot disgustat pensant que ara ja no podia trobar la seu enamorada. I en això que se va sentir un ruidó per les escales i la madrastra diu:

— Ja baixa Ratapasteres per les escales en les estenalles a la mà i fa este ruidó.

I quan obri la porta de l'habitació va aparèixer ella en el primer vestit de les campanes i en una sola sabata. I ja el príncep enseguida va vore que era ella la xica del ball. I la madrastra, clar, se va quedar també impressionada.

Finalment, ella se'n va anar en lo príncep i se va casar i a la madrastra pos la va perdonar.

Anàlisi i comentari

Text: Es tracta d'una rondalla meravellosa. Aquesta rondalla és una versió de *La Venta focs i les germanastres* o de la *Cinderella*, catalogada a l'ITRC (número 510A).

Textura: Es tracta de la rondalla més extensa. El seu fil argumental és una mica més complicat ja que conté dos tipus de peripècies que se sumen.

Els personatges que apareixen són : Ratapasteres, que és la protagonista; la madrastra, que seria el segon personatge principal. I després, com a personatges secundaris trobem: les germanastres; el pare, que només s'esmenta al principi, però que no surt en cap acció del relat; el príncep, que es casarà amb la protagonista; i l'hortolà, el llaurador i la velleta. Tots els personatges estan caracteritzats de manera simple. El tret més significatiu són: la bondat de Ratapasteres i de la velleta que l'ajuda, que contrasta amb la malícia de les germanastres i la madrastra.

També contrasta l'educació de la protagonista amb el caràcter de maleducada i malcriada d'una de les germanastres, que podem comprovar a la primera part del relat, quan totes dues perden els budells i van riu avall a preguntar. Per tant, se segueix la llei del contrast.

El relat comença amb una introducció que explica el motiu pel qual la protagonista es diu Ratapasteres, i que també ens situa en l'acció del relat. Podem dir que el relat compta amb la llei d'obertura i tancament, encara que l'obertura no és una fórmula fixada.

Després apareixerà l'element màgic: l'anelleta de la virtut, que serà la que donarà vida al relat i complirà els desitjos de la protagonista fins a acabar amb un final feliç.

Al relat apareixen vuit diàlegs: els dos primers són de Ratapasteres i de la germanastra respectivament, que pregunten pels budells al llaurador, a l'hortolà i a la velleta. Després trobem els tres diàlegs que fa Ratapasteres amb l'anelleta, dos diàlegs que fan les germanes i la madrastra amb Ratapasteres, al matí següent dels balls, i un últim diàleg on conversen Ratapasteres i el príncep al l'últim ball, quan ella havia de marxar. Trobem que el relat segueix la llei de tres en escena: són tres els personatges als qui pregunten si han vist el budellet, són tres els diàlegs que manté Ratapasteres amb l'anelleta, i són tres les vegades que ella apareix al ball amb tres vestits diferents.

Pel que fa a la llengua trobem:

- Un gran nombre de connectors com: la repetició abundant de l'adverbi *llavors*, i en això, en ser demà...
- Ús de diminutius com: filleta, avallet, anelleta, budellet, velleta.
- Castellanismes com: *santiamén*, *ruido*, *antes*, *claro*...
- Dialectalismes lèxics com: faena, mitat, xiqueta, fumeral; i dialectalismes morfològics verbals com: , vore, vindre, acovidar, n'hai, vere.
- Quant als verbs del relat, predominen els d'acció: rentar, *llavar*, fregar, córrer, ballar, provar...; i alguns verbs de llengua: dir, pensar.
- Expressions col·loquials com la contracció "pa" de per a.

Context: Li contava la seva mare quan era petita. També la mare de l'informant, ha contat les rondalles a les seves xiquetes.

CONCLUSIONS

En primer lloc m'agradaria expressar el meu agraïment a tots els informants, sense els quals no hauria pogut ser possible el meu treball. Gràcies a: Alberto Querol Jaques, Maria Mercè Querol Subirats, Arturo Cañigüeral García, Rosa Vinyals Allepuz, Jonathan Díaz Vázquez i Xavier Fonollosa Auladell.

En segon lloc, penso que hi hauria altres treballs possibles: per una part, l'estudi del folklore actual i les formes que aquest adopta. D'altra banda, com a feina urgent, recollir aquest folklore antic que s'està perdent i que caldria recuperar perquè ens manifesta les nostres costums, les nostres formes de entendre i viure, els nostres temors... En definitiva, aquesta narrativa de tradició oral i en conjunt tot el folklore antic són una part més de la nostra cultura, i un futur document molt vàlid del nostre recent passat.